

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 24 K, pol leta 12 K in za četrlet 6 K. — Naročnina izven Jugoslavije 32 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušlja do odpovedi. — Udje „Katoškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo, če obsegajo 4 strani 40 vin., na 8 straneh 60 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta šte. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Za inserate se plačuje od enostopne peletivste za enkrat K 180. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 50 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. Nezaprete reklamacije so poštnine proste.

Za volilno pravico kmetijskih žensk.

Poslanec dr. Hohnjec je v imenu Kmetijske zveze pretekli teden poslal ministrskemu predsedniku Davidoviču in ministru notranjih zadev Pribečeviču ta-le protest:

Po vesteh, ki jih je ta dni časopisje razširilo v javnost je ministrski svet končno odobrilo volilni rad za občinske volitve v Sloveniji, kateri med drugimi modernemu mišljenju nasprotujočimi določili tudi vse-tuje izključitev ogromne večine slovenskega ženstva od volilne pravice. Volilna pravica se je namreč razširila, kakor se poroča, na strokovne delavke in druge nastavljenke v trgovskih in industrijskih podjetjih, ne pa tudi ne kmetijske ženske.

To naj bi torej bilo plačilo za razumno in po-zrtvovalno gospodarsko delo, katero so kmetijske žene in mladenke med in po vojni izvrševale ter ga še vedno vršijo v prid občini, deželi in državi? To naj bi bila nagrada za tisto vneto, s katero so žene in dekleta po vseh krajih širom naše domovine širile ju-

goslovansko idejo, in z vztrajno agitacijo delovale za njeno uresničenje?

Naša kmetijska politična organizacija se ne mo-re misliti, da bi država ali boljše rečeno vlada, ki ima sedaj državo v svojih rokah, s tako grdo neiva-ležnostjo plačevala pridnost, razumnost, skrbljivost, po-zrtvovalnost, delo-redo in rodoljubje slovenskih žensk na deželi. Naša politična organizacija zahteva pravičnost in enakopravnost za vse sloje in stanove in za oba spola in ne bo nikdar pritrtila volilnemu redu, ki bi na škodo kmetijskemu stanu tako sramot-no bil v obraz demokratizmu in njegovim temeljnim zahtevam: kakor občinski volilni red sedanje demo-kratsko-socialnodemokratske vlade.

Slovenska Kmetijska zveza za Stajersko odločno ugovarja zoper vsako omejevanje ženske volilne pra-vice in zoper vsako politično oškodovanje kmetijskih interesov ter zahteva za vse državljane obeh spolov splošno, tajno, direktno in enako volilno pravico v smislu pravega demokratizma.

menovati v svobodni državi! Ker se naši liberalci in socialisti bojijo, naše kmetijsko ženstvo bi volilo krš-čanske može, bi nastopilo s svojimi glasovnicami za kandidate Kmetijske zveze, so se zbalii te ženske volil-ne vojske, pa so jim kratkoma lo odrekli volilno pra-vico.

To krivično in strankarsko zagrizeno postopa-nje nadliberalca dr. Zerjave in njegovih beograjskih so-drugov je nesramno in brezobzirno strankarstvo liberalno-socialistična bojazljivost in navadna lumpa-rija.

Iz dejstva, da so dobile od liberalcev in soci-jalistov volilno pravico le liberalke in socialiste, pač lahko uvidijo naše žene in dekleta po deželi, da jim ni pričakovati prijateljstva — še manj pa pravice od strani liberalcev in socialistov, ki znajo polniti le svoje strankarske malhe in bisage. Pa tudi liberal-ni bratci — samostojni niso doslej nikjer in niti en-krat povzdignili glasa za splošno žensko volilno pra-vico kmetijskih žen in deklet. Samostojna je toraj lepa prijateljica kmetijskih žen in deklet po vzgledu svojih duševnih voditeljev — liberalcev!

Edina Kmetijska zveza, njeni voditelji in gover-niki so stali povsod zahtevno: Našemu kmetijskemu ženstvu zasluženo splošno volilno pravico. Dr. Koro-šec so je obrnil, dne 12. t. m. na našega ministrskega predsednika Davidoviča in notranjega ministra Pribečeviča z izjavo in zahtevno: „Izključitev kmetijskih žen od volilne pravice znači za slovensko ženstvo žal-itev. Slovenske kmetijske žene z ozirom na svojo so-cijalno in gospodarsko važnost in z ozirom na svojo visoko kulturo zahtevajo svojo ravnopravnost z žena-mi ostalih slojev!“

Kmetijske žene in dekleta, liberalci, samostojni in socialisti so vaši politični sovražniki, ker vam ho-čejo krattiti in vas prikrajsati za prebridko zasluženo volilno pravico. Kmetijska zveza se je edino bori-la in bo zastavila še v zadnjih odločilnih trenutkih vse svoje moči, da pribori kmetijskemu ženstvu volil-no pravico. Kmetijska zveza je edina prijateljica naše-ga vrlega ženstva na deželi. Kmetijske žene in dekle-ta, v boj za zmago braniteljice vašega prava — za Kmetijsko zvezo pri občinskih in državno zbornih vo-

Kmetijsko ženstvo — njegovi nasprotniki in njegov edini prijatelj.

Tako, ko je objela trobarski nam narod samo-stojna Jugoslavija, ste stali Slovenska ljudska str. in Kmetijska zveza na vseh svojih zborovanjih odločno zahtevno: V Jugoslaviji se mora uvesti splošna volilna pravica, osobito še za naše kmetijsko, pošteno in krš-čansko ženstvo, ki je v vojni največ trpelo, največ žrtvovalo in v onih za glavo nevarnih avstrijskih ča-sih največ storilo za poglobitev jugoslovanske dekla-racije med ljudstvom po deželi!

Prišla je Jugoslavija in z njo tudi kmalu na vladino površje največji nasprotniki splošne enako-pravnosti ženstva pri volitvah — liberalci in sociali-sti. Ker je pa bil klic po ženski volilni pravici le pri-silen in je udarjal na vladina ušesa od vseh strani

Jugoslavije, so napeljali liberalci in socialni demo-kra-ti valove zahteve ženske volilne pravice na svoj liberalno-socialistični mlin. Kakor je razvidno iz naj-novejšega občinskega volilnega reda za Slovenijo, so dobile volilno pravico le liberalne mestne in tržke go-spodine ter delavke po tovarnah in uslužbenke po trgovinah, ki so po večini socialdemokratske kopi-ta. V obleko ženske volilne pravice so oblekli liberal-no-socialistični vladar v Ljubljani in njegovi bratje v Beogradu le liberalno in socialdemokratsko ženstvo. Naše krščansko misleče, čuteče in živeče kmetijske žene in dekleta pa ne bodo smele voliti, kakor bi bile manj vredne, nego gosposke gospice in fabriške de-lavke. Ali ni to krivica, katera bi se ne smela niti i-

LISTER.

Januš Golec.

Pred peklenskimi vrati.

Mislite, da so me doma kaj vprašali: Hočeš li studirati? Kaj še! Zvedel sem še le dokaj pozneje, da so nasvetovali že davno rajna stara mati očetu: Fant mora z doma kam drugam v šolo, sicer se bo čisto izpridil med sedlarskimi stepuhi.

Pri naši hiši pa je bil vedno babičen nasvet — svati ukaz. Komaj sem dopolnil 8 let, so me natožili: oče na lojterce, peljala sva se skoz v Celje, da bi po-stal enkrat gospod in ne — sedlarski stepuh.

Huda, bridka in solzno grenka je bila ločitev osemletnega otroka od sicer samotnega doma in ma-tere. Sta mi bila meste in železnica nekaj čisto nove-ga; a ne uteha za ostavljeni dom in ljubljeno mater. Dolgo, dolgo sem zaviral neusuhljivi vrelček otroških solz, predno sem se enkrat obrisal pošteno objokana oči in začel za kmetijskega otroka novo življenje v me-stu — šolanje za gospoda na hribu sv. Miklavža, kjer sem stanoval s svojim starejšim sestričem pri stari kavo ohromelem babletu.

Ta hrib sv. Miklavža je objemal v onih časih, ko sem mu tekal jaz po njegovih hrbtu neko posebnost, kar se tpe hiš in njenih tedanjih prebivalcev. Kočure in bajte na tem hribu, ki so jih že pa davno zamenjali in nadomestili z novimi stavbami, so bile za mojega likanja v srednji šoli vse starodavne lese-ne, razdrapane, umazano zakajene in že v starostnem razsulu. Bivali so v njih sami staro bolehavi in krehavi ljudje, po največ sključene starke, ki so se pripravljale pod pastirskim vodstvom očetov kapuci-fov na prestop praga večnosti. Tolklo se še spomin-jam, da je bilo teh sključeno bogomolnih stark dokaj po onih bajtah in dilah na hribu sv. Miklavža. Jaz sem se bal ne — plašil teh babur, ker so vedno tako

jokavo govorile, ko so stopale navkreber proti kapu-cinom, štorikljajoč s palicami, na katere so se opirale pri hoji.

Edina mogočno lepa s-avba na hribu sv. Mi-klavža je bila za mojih študentskih časov takozva-ni „Kapeinerhst“. Preživela je v njem gospoda nem-ske govornice.

Odkrito priznava: s svojimi sosedi na hribu sv. Miklavža nisem bil nič kaj zadovoljen. Bili so vse prestari in prerenski za otroka, ki je moral od lju-bljenskega doma iz bojazni starišev, da bi se jim otrok ne izpridil med domačimi otročaji. Naš ni trpe-o dol-ga, pa sem štrbunknil tudi kot celjski študentek v tolmun vseh otroških, stepuških fantalinov, ki so si steli v dom in stanj desni breg Savinje. Ko tuje iz dežele, ki je bil skrajja dokaj neroden v pretepa-tem pobalinstvu, so mi nagajali, me napadali, mi metali kamenje in me podili, dokler nisem stal na zame pravo-močno ščitnih tleh hriba sv. Miklavža. To vezban-je otroškega rekruta iz dežele v vseh spretnostih predmetne fantalinske nagajivosti tudi pri meni ni trpelo dolgo. Ne da bi se hvalisal, pa je fičalo v mo-ni že prav od rojstva dokaj talentov za pratep. Te moje prikrite in nevbujene zmožnosti so mi otroško mladostni sovražniki vzbudili in jih razdražili, da sem bil v kratkem na hribu sv. Miklavža večji pretepač, nagijivec in nepridiprav kot kedaj doma med sedlar-skimi stepuhi, iz katerih sredine sem moral pod pre-tevo, da se ne bi izpridil in nebi bil nikdar za gospo-da. Kot otroški junak hriba sv. Miklavža se nisem oboroževal liki Goljat z mečem in sulico, ampak boj po muštru mladostnega Davida z dolgimi in vitkim ra-vnilom. To leseno orožje sem znal sskati tako urno in uspešno, da me ni rad srečal nobeden meč in na-sprotnikov sam brez varnostne družbe ali starostne-ga spremstva. Pa tudi jaz sem se moral skrivati na pohodih v in iz šole po samotnih stezah, ki so vodile do mojega stana, sicer bi mi bila moja koža že izza onih otroških dni še bolj ustrojena od udarec in sun-kov kot sicer. Skrival sem se pred gručami nasprot-nikov, napadal in maševal sem se le nad posamez-niki. Do kacega sklepa pravega miru med nami fau-

talini sploh ni prišlo, živeli smo v vedni vojni; jaz pa še v osamljenem prognanstvu na hribu sv. Mi-klavža, kjer so me plašile krehljave starke, njih po-časno starostno drsanje po hribu in vodno jokajoči glas pomešan z dolgimi izdihji, ki so pomen-jevali bogzna kaj . . .

Ni tokrat moj namen, da bi predočil bralcem celo sliko mojega otroškega bivanja in pohajkovanja po hribu sv. Miklavža, ampak dotaknil bi se rad s par stavki onega za me še danes čudnega doživljaja, ki sem ga tudi zgoraj naslovil „Pred peklenskimi vrati.“

Za boljše umevanje in pravi presodek teh tu-kaj opisanih „peklenskih vrat“ še moram omeniti dve posebnosti, s katerimi sem se sestal kot otrok na hri-bu sv. Miklavža.

Edino odraslo žensko bitje, katerega se nisem bal in ne ogibal na Miklavževem hribu, bila je pod tem imenom vsem znana mesarjeva teta. Bila vam je to orjaško velika, na širokoto, obsežna ženska, vedno zabuhlo rdečega obraza. Stanovala je dalje od merte v zidani hiši. Njen mož je imel mesnico v mestu. Te-ta je pobirala in zapisovala v mesnici denar, hodila je vsaki dan po večkrat s hriba v mesto. Stopala je navzdol in navkreber vsikdar počasnih, dostojanstve-no odmerjenih korakov kot se je to že spodobilo in je kaj lepo pristojalo debelo veliki mesarjevi teti. Med potjo je teta večkrat postala, se podprla z mes-rsko samozavesjo z obema rokama v bok in se pritojno smehljala sama zase in brez vsacega vidnega vzroka.

Babure na šmiklavškem hribu, slišal sem več-krat na lastna ušesa, so javno govorile: mesarjeva teta so pijanka, vlečejo prav vsaki dan enega okro-glega iz mesta na hrib, radi tega pa stopicajo tako počasno oprezno, smeje se sami zase v tajnostno ra-dostnem pogovoru z vinskimi duhovi. Jaz kot otrok pač nisem mogel nikoliko soditi o tetini treznosti ali vinski bratoršeni, ker zapotekala se ni, vedno smeh-ljajoči obraz pa mi ni bil dokaz: mesarjeva teta bi so vdinjali pijanosti.

svah! Če že ne prej, pa po zmagi Kmetijske zveze v občini in v prihodnjem parlamentu bodo naši kršćanski zavedni poslanci izvojevali našemu kmeti-

mu žensvu volilno pravico, katero jim v nebo vpijo-če krivično odrekajo sedajni vladarji — liberalci in socialni demokrati.

za dijake duhovne vaje in dolžnost obiskovati sveto mašo, čeprav je edinole pristojna cerkvena oblast kompetentna, da o tem odloča.

Prosimo gospoda ministra, da resno vzamete to vprašanje v pretrés in nam odgovorite:

1. Ste li voljni, ukreniti vse potrebno, da se tu zgoraj navedene naredbe razveljavijo?

2. Ste li voljni pozvati na odgovor avtorje teh vznemirljivih, izzivajočih in reakcionarnih naredb?

3. Kake garancije ste pripravljeno dati, da se podobni pojavi že v naprej onemogočijo?

Prosimo na vprašanje pismen odgovor. Izvolite, gospod minister, sprejeti izraz našega odličnega spoštovanja. Beograd, dne 4. februarja 1920. — Dr. Anton Korošec, ministrski podpredsednik na razpoloženju; Stanko Banič, narodni poslanec.

Bosanska vlada je res uknila svojo naredbo in ostalo je pri starem.

Papež za razporoko?

Pred nekaj dnevi so prinesli slovenski liberalni listi z veliko slastjo novico, češ, da bo papež dovolil ločenim zakonskim, da se poroče z drugo osebo. „Domovina“ se že hinavsko zaganja v papeža in pravi, da bo papež dovolil to zaradi tega, ker se boji, da izgubi v nekaterih državah preveč vernikov, ki so izstopili iz katoliške cerkve samo za to, da se lahko v tujini poroče.

Ali je to mogoče? Ali je mogoče, da bi cerkev dovolila razporoko in zopetno ženitev ločencev, dočim drugi zakonski še živi? Cerkev kaj takega ne more dovoliti in skozi 1900 let tudi nikdar dovolila ni. Politični list sicer nima naloge, da bi ljudi učil verske resnice, toda da se sami prepričate, kako neverni in nevedni so liberalci v verskih rečeh, poglejte v srednji katekizem, vprašanje 637: „Ali se zakon more razvezati? Zakon se ne more razvezati drugače, kakor s smrtjo enega izmed zakonskih.“ Seveda pristavlja katekizem, da „more cerkvena gosposka iz važnih vzrokov dovoliti, da zakonska živita ločena drug od drugega; nikdar pa ne sme in ne more cerkev dovoliti, da bi se taka ločena na drugo stran poročila pred smrtjo enega izmed njih! Neločljivost in nerazdružljivost zakona ni uvedla cerkev, ampak je določil njen Ustanovnik, Kristus: „Vsak, kateri se loči od svoje žene in vzame drugo, prešuštuje, in kateri vzame ločeno od moža, prešuštuje!“ Ta določba ostane v veljavi do sodnega dne in noben papež je ne more spremeniti!“

In je tudi še noben papež ni! Papež Klement VII. je raje dopustil, da je cela Angleška odpadla od Cerkve, kakor da bi bil dovolil razporoko! Angleški kralj Henrik VIII. se je leta 1509 poročil s Katarino in imel z njo pet otrok. Leta 1526 pa se je hotel kralj ločiti od nje in se poročiti z dvorno damo Ano Boleyn, s katero je že več let živel v prešustvu. Zahteval je od papeža Klementa VII., da razveljavi njegov zakon s prvo ženo. Delal je obljube in skušal podkupovati. Toda zaman! Nazadnje je grozil, če mu papež ne dovolil razporoko, da odpade od cerkve ter odtrga od nje svoje podanike in kneze. Ko mu papež razporoko ni dovolil, je kralj svojo grožnjo leta 1531 res izvršil: odpadel je od rimske cerkve in proglasil sebe za papeža, poglavarja angleške cerkve. Papeža Klementa VII. je odpad neizmerno bolel. Toda razporoko ni dovolil! — In zdaj, ko je krščanska misel in udanost katoličanov do sv. Cerkve mogočna, kakor že davno ne; zdaj naj bi papež dovolil razporoko? Kdor kaj takega trdi, je ali neveden ali pa hudoben, ali pa oboje!

Hudobnost bi človek prisodil liberalnim listom, ki so prinesli zgoraj omenjeno novico, da bo papež dovolil razporoko! Hudobnost prav tako kakor nevednost! Kdo pa je zahteval in še zahteva razporoko? Kdo zahteva civilni zakon? Ravno isti liberalci, ki zdaj poročajo o papežu, da hoče dovoliti razporoko. Po nauku liberalizma nima sklepanje zakona z vero nič opraviti. Zakon po liberalnih načelih ni zakon, ampak samo pogodba dveh ljudi, da hočeta živeti skupaj, dokler bo jima ugajalo; potem pa lahko gresta narazen, kadar hočeta, in skleneta nov zakon. Liberalci vedo: Če bo zakon samo civilna pogodba, sklenjena pred županom, ne pa v cerkvi, potem bo družini vzeti verski značaj, družina ne bo več na temelju vere; brezverski značaj družine bo vplival tudi na domačo vzgojo otrok in tako bi liberalci ali demokrati ali kakor se že imenujejo, dosegli svoj namen: brezverski rod! Zato so slovenski liberalci zahtevali razporoko. Leta 1906 je napisal liberalec dr. Novak v „Slovanu“: „Postava mora statuirati (določiti) razdružljivost zakona tudi za katoličane!“ Leta 1912 so glasovali liberalci v državnem zboru za razporoko ali zakon na odpoved. Slišali smo tudi, da je liberalna „Zveza jugoslovanskih žen“ pobirala podpise za razporoko. Pred nekaj tedni je v listu „Epoha“ nek brezverec Jovanović zahteval, da se mora v naši državi uvesti civilni zakon.

Liberalci so torej tisti, ki hočejo razporoko! In zakaj so zdaj prinesli lažljivo novico, da bo papež dovolil razporoko? Iz dveh vzrokov: Prvič hočejo s svojo novico pripravljati ljudstvo za razporoko, ker vedo, da je slovensko ljudstvo tako globoko krščansko, da se s studom odvrta od vseh, ki bi mu hoteli vsiliti razporoko. Drugič pa hočejo v našem ljudstvu s svojimi lažmi vzbuditi nezaupanje do sv. Očeta in mu izrgati udanost do sv. Cerkve. Računajo tako: Najprej moramo ljudstvu, ki se tako trdno drži katoliškega nauka o nerazdružljivosti zakona, vzeti vero in zaupanje do papeža; zato pišimo, da bo papež dovolil razporoko! Nekaj jih bo le verjelo! Obenem pa bomo s tem ljudi pripravili, da se bodo navadili in sprijaznili z misljo na razporoko. Potem pa bomo lahko začeli naravnost in odkrito delati za popolno zakonsko ločitev. In dosegli bi oboje: nezaupnost in mržnjo do papeža in pa razporoko! To je račun liberalcev. Odloč njihova lažljiva vest. Sami hočejo razporoko, pa dolžijo papeža, da jo hoče uvesti!

Dr. Korošec za versko svobodo.

Bosanska vlada je potom naredbe prepovedala srednješolskim dijakom vstopiti v Marijine družbe in je ukazala, da se vse dijaške Marijine družbe razpušče in da dijaki niso več dolžni iti k sv. maši, niti prejemati sv. zakramentov. Dr. Korošec in St. Banič sta v imenu Jugoslovanskega kluba stavila na ministra prosvete in ministra vere to-le vprašanje:

Gospod minister! Dne 17. januarja t. l. je pokrajinska vlada za Bosno in Hercegovino v Sarajevu izdala naredbo, s katero se razpušča dijaške Mari-

jine Kongregacije in se zabranjuje dijakom vstopiti v taka društva.

Ta prepoved čisto verskih društev težko žali najsvetejše pravice osebne svobode, nosi na sebi značaj odkritega sovraštva proti veri in Cerkvi in more roditi težke posledice, ki bodo pogubonosne za našo mlado državo.

Poleg vsega tega dela edijozen utis tudi dejstvo, da je to naredbo izdal uradnik pravoslavne vere. Slišimo tudi, da se z gornjo odredbo uklinjujejo

Pač nisem verjel govoricam babur, katerih sem se plašil. Mesarjeva teta je bila v mojih očeh pošteno dobra ženska, katere se nisem bal, ki me je večkrat peljala za roko in mi podarila nešteto groš. Groš, to je bil v onih časih za otroka celo premoženje. Groš pa sem prejel od smehljajoče se mesarjeve tete vsikdar, kadar sva šla skupaj od kapucinskoga mosta na hrib sv. Miklavža prav do tetinih vežnih vrat, kjer mi je stisnila v nagrado za spremstvo groš. Prosila me je velikokrat, da sem jo spremljal do doma, kadar se je vračala iz mesta po dnevu. Med potjo nisva sploh nič govorila, ali pa malo, ker teta me je le držala za roko in se smehljala sama zase. Z mesarjevo teto sva bila toraj prijatelja, jaz bi jo bil spremljal tudi brez groša vsaki dan do doma, da bi mi bila rekla. Najunega prijateljstva nama ni zavidal ali kršil nikdo, vsaj jaz tega nisem opazil nikdar. Toliko mi je znanega od mesarjeve tete, toliko se spominjam še danes s hvaležnostjo na že davno rajno teto, ki me je vodila tolikokrat po materinsko za roko in mi podarjala za otroško spremstvo groš.

Druga posebnost šentmiklavškega hriba, katerega sem se pa bal in izogibal kot samega ta rogatega bogasvaruj, je bil moj sosed, šafer Tinček.

Sem že omenil ono v mojih časih edino lepo in veliko hišo na našem hribu imenovano „Kapeinerhof“. Krog tega Kapeinerhova je bilo precej veliko posestvo, katerega je oskrboval šafer Tinček. Bival je Tinček v razklopotani kočuri, ki je čepala na ravni dober streljaj navzgor od Kapeinerhova. Družbo sta delala Tinčeku v bajti dve starikavi baburi, katerih imen nisem čul nikdar, zatorej jih tudi ne morem zaupati javnosti.

Pa ta Tinček je bil po svoji rasti preklasto dolga surovina v dobesednem pomenu. Bil je grd šnopsar, ki se je natival in vpijanjal z žgano pijačo po cele dneve in noči. O Tinčekovi pijanosti pa niso govorile samo šentmiklavške babure, ampak spoznal in občutil sem jo prenogokrat tudi jaz kot otrok.

Kadar se je vračal šnopsar Tinček iz žganjarne na hrib, nahlulil je vsacega katerega je srečal. Nam paglavcem pa je navijal ušesa brez vsacega vzroka, samo, če je le ujel in zagrabil kacega. Bal in ogibal sem se ga jaz, ker sem večkrat med solzami in krikom okušal njegovo pest, bali so se ga pa tudi moji spratniki. Največja pokora pa je bil Tinček za svoji stari sestanovalki. Vsikdar, kadar je med kletvijo pripolovrnil domov, se je čul iz sosedne kočure kreg, vpije, trušč in pretep, ki je končal s pobegom obeh starih. Ko ste utekli ubogi stari vsaka po svoji stezi, je razbijal in robantil Tinček sam po bajti, dokler ga ni premagal zaspanec vsled jeze in pijanosti. Iz treznjen in prespan je Tina zopet delal, starki ste se vrnili v kočuro, zavladal je mir na hribu sv. Miklavža.

Z ysakim je bil Tinček osoren, ali pa sploh ni ogovarjal nikogar, le z mesarjevo teto sta kramljala preko plota vselej prijazno ter ljubeznjivo. Šentmiklavžanke so govorile ter raznašale, da mu plača teta večkrat kak frakel za njegovo pijansko grlo, radi tega je z njo prijazen, ker sta si brat in sestra v obljemu žganega alkohola. Se celo mene je pustil pri miru, kadar sem stopal ob tetini roki, tedaj sem mu tudi slobodno pogledal v njegov surovi, pijansko zabruhlji obraz in njegove krvavo obrobljene oči.

Vem, da razum mesarjeve tete ni maral nikdo za pijanega šaferja Tinčeka, ki je bil v pijanosti surov pretepač, ki se je zaletaval v vsacega, ki je bil treznejši in slabejši od njega.

Naenkrat pa je pijanec Tinček nekam izginil, nisem ga videl in nisem ga več slišal razsajati, kleti in robaniti krog Kapeinerhova. Vsi šentmiklavžani smo se oddahnili po skrivnostnem izginju surovine Tinčeka. Na hribu sv. Miklavža sta zakrilita mir in zastopnost brez krika in pretepa med sosedi. Le mi paglavci smo se ravsali ob vznožju hriba, pa brez strahu, da plane po nas odkod iz zasede bogasvaruj pijani Tinček in nas razpodi iz odločilne bitke brez ozira, kdo je napadalec ali napadenec.

Kmetovalčevi zvesti pomočniki.

Neizmerna je škoda, ki jo napravijo kmetu leto za letom razni zajedaveci z objedavanjem kulturnih rastlin. Uspešna omejitev te škode bi bila nemogoča in kmetovalec bi moral podleči svojim vsakojakim škodljivcem, da nima v vrstah živalstva samega veliko zvestih pomočnikov, katerih prenogokrat niti ne pozna in ki mu vendar pomagajo zatirati škodljivo svojat. Če jih pa sicer pozna po imenu in zunanosti, ne pozna jih po njih dejanju in nagonu ter ima manjšaterega koristneža za škodljivca.

Krt.

Nič kaj redkega ni videti kakega nerazsodnega čaka na travniku z motiko v rokah na krta, da bi mu izpihlil življenje, ker mu ta narovlje krtnje, češ, da je vsled tega težje kositi. Ko bi vsak, ki se trudi ubiti krta, se vsaj potrudil mu razparati še trebuh, da bi videl želodčev vsehino, sigurno se ne bi nikdar več lotil tako nepremišljene morije. Niti trohice sledu od kake rastline ni najti v krtoveu želodcu, ampak samo razne žužke, katerih pohrusta krt sila veliko, ker je zelo požrešen. On je zelo koristna žival in če je že kje tuhtam, recimo, n. pr. na vrtu vsled rovanja nadležen, ga se zategavoljo ni treba ubiti, ker ga je mogoče prepoditi tudi na drug način. V petrolej ali katran namočene cunje, vtaknjene v njegove rove, ga prepode sigurno, ker mu je ta duh zopern.

Hršica, netopir in jež.

Še manj poznajo in vedo ceniti na kmetih hršice ali malo revko, po nekod picmuš imenovano. Zamenjujejo jo s poljsko mišjo, čeravno se od nje po rujavkasti dlaki in dolgem spičastem rilčku nedvomno razlikuje. Streže se ji po življenju, četudi pomaga onu zatirati razne golazen. In enako se godi netopirjem, ki ne store nikomur nič žalega; pač pa polje noč za noč na milijone škodljivega mrčesa. Edini jež je bolj srečen. Njega se vendar pardonira, saj ima celo čast v mnogih hišah ločiti ščurke in drugo slično nadlego.

Lisica, podlasica.

Pa tudi lisice, podlasice, kune in druge enake zveri niso kmetovalcu vedno tako škodljive, kakor so razvpite. Seve, če se razmnože tako, kakor so se tekom svetovne vojne, ker so imeli njih zasledovalci drugi posel, tedaj postanejo precej nadležne in pravi strah mnogi kurji družini. Vendar jim pade v zobe i

O Tinčekovem nenadnem izginju ni znal sporočiti nikdo kaj gotovega. Govorili in ugibalo se je marsikaj, pa prave resnice ni znal nikdo, še Tinčkova prijateljica, mesarjeva teta ne, katero sem tudi vprašal, kam bi se bil pogreznil strah vseh pagavcev — preklasti šafer Tinček.

Pohujšanje, katerega je uganjal na hribu svetoga Miklavža pijanec Tinček se je pozabilo nekaj tednov, ko ni nikdo več videl in ne slišal pretepača in rogovileža.

Minula sta celo leto in dan. Na Kapeinerhofu se je pojavil kot strela iz jasnega šafer Tinček. Lotil se je dela, kosil je seno ob plotu, ko je prišla mimo mesarjeva teta. Pozdravila sta se, si segla na dolgo in prijazno v roke, teta se je zakrohotala na ves glas, še stresla enkrat Tinčeku roko in ga vprašala: „Tinček, Tinček, kje pa si se klatil celo leto?“ Tinček si je obrisal potno čelo in se odrezal prav na kratko: „Celo kalendro so mi prisodili, ker sem pretepal Slovence.“ Toliko sem slišal in razumel: Tinčeka so vtaknili pod ključ, ker je bil udeležen pri onem navalu celjskih nemškutarjev na sokolske izlotnike, ki so obiskali iz Češke prijazno Celje.

Teta in Tinček sta se še rokavala dolgo v prijateljskem razgovoru, dokler se ni okrenila teta na odhod z vprašanjem: „Tinček, kedaj se pa vidiva zopet?“

Tinček je odgovoril črnogledo in rezko: „Oh, mesarica, če se ne srečava poprej, gotovo pa pred peklenškimi vrati!“

Teta je stopila navzdol, Tinček je nabrusil koso in kosil, meni je pa donelo po ušesih: Če se ne srečava poprej, gotovo pa pred peklenškimi vrati! Tinček ni niti slutil, koliko groze, strahu in razmišljevanja je nagnal v otroško dušo, ko je izblebetal ono srečanje tete in njega pred samimi peklenškimi vrati. Nisem razumel, še manj pa sem mogel verjeti ono strašno srečanje blago smehljajoče se tete s pijanim pretepačem pred peklenškimi vrati!

Konec prihodaj.